

ترجیح شهادت بر جاودانگی

استاد مطروح علی جوزی علمیه و نویسنده

خدای متعال انسان را موجودی آزاد و مختار آفریده است و همین آزادی اندیشه و عمل است که آدمی را با دیگر موجودات متفاوت می‌کند. انسان آزاد معمولاً براساس باورها عمل می‌کند، یعنی این باورها هستند که انسان را به سمت و سویی خاص سوق می‌دهند؛ چنان‌که باورهای مادی، سبک زندگی خاصی را برای انسان رقم می‌زنند و باورهای معنوی، نوعی دیگر از سبک زندگی را برایش به ارمان می‌آورند. از این رو انسان برای انتخاب صحیح باید ابتدا باورهای خود را اصلاح کند. قرآن کریم در آیه ۱۰۸ سوره یوسف می‌فرماید: «بگو شیوه من و پیروانم همین است که خلق را به خدا با بینایی و بصیرت دعوت کنیم و خدا را از شرک و شریک، منزه دانم و هرگز به خدای یکتا شرک نیاورم؛ یعنی اگر انسان با بصیرت دست به انتخاب بزند، هرگز پشیمان نمی‌شود. انتخاب باید براساس عقیده درست باشد که ریشه در اصولی همچون توحید و معاد دارد. برای پیوستن به جگره عاشوراییان و هم‌مسیر شدن با کشتی نجات امام حسین^(ع)، باید شاخصه‌ها و مؤلفه‌های قیام حسینی و ویژگی‌های عاشورایی امام حسین^(ع) را بشناسیم. این شاخصه‌ها در عرصه اعتقادات، عمل و اخلاق می‌گنجد. اگر شناخت و اعتقاد لازم داشته باشیم و با آن هماهنگ شویم، می‌توانیم در جگره عاشوراییان جای بگیریم؛ برای مثال ممکن است به من و شما هم پیشنهاد کار خلاف و مغایر با شرع را بدهند و برای انجام آن پیشنهاد، پول و رشوه بسیار دهند، اینجا مرد می‌خواهد که از چنین پیشنهاد و سوسه برانگیزی بگذرد. اساساً واقعه عاشورا آوردگاه انتخاب ما بود و بر اثر انتخاب بجا، افراد به کشتی نجات امام حسین^(ع) راه یافتند. نام زهرین قین را به عنوان یکی از شهدای سپاه امام در روز عاشورا آورده‌اند. وی اگرچه در فکر و عقیده با حضرت سیدالشهدا^(ع) زاویه و اختلاف داشت، دعوت حضرت را پذیرفت و به مقام شهادت در رکاب امام زمان خود نائل شد. در شب عاشورا که امام حسین^(ع) بیعت خود را از گردن یاران نشان برداشتند، زهر به حضرت گفت: «اگر قرار باشد دنیا جاودان بماند و من نیز برقرار بمانم، شهادت با شما را ترجیح می‌دهم».

همچنین «عبدا... بن عمر کلبی»، از جوانان شجاع کوفه که پیش از آن هرگز امام حسین^(ع) را ندیده بود، بدون دعوت امام برای یاری آن حضرت راهی کربلا و نامش به عنوان نخستین شهید عاشورا ثبت شد. در مقابل آن‌ها که در همراهی امام و حضور در کربلا با سست کردند و همراه نشدند، به خفت و خواری دچار شدند؛ چنان‌که نقل است عبدا... بن عمر که از همراهی حسین بن علی^(ع) سر باز زده بود، ۱۰ سال پس از عاشورا وقتی نزد حجاج رفت تا با عبدالملک بن مروان بیعت کند، حجاج به وی گفت: «یک دست من بر شمشیر دست دیگر من بر دهنه اسب است» و برای تحقیر او به جای دست خود، پایش را پیش آورد تا عبدا... با او بیعت کند.

تاریخ تکرار می‌شود و ممکن است انسان بارها در معرکه‌ای شبیه عاشورای سال ۶۱ هجری قمری قرار بگیرد و لازم باشد دست به انتخاب بزند که حسینی شود یا نام خود را در جگره یزیدیان ثبت کند. زمان‌شناسی در یاری خدا و عمل بهنگام، در تحقق این تعبیر، مؤثر است.

محل دلدادگان حضرت ابوالفضل^(ع)

محل‌ها و کوچه‌پس‌کوچه‌های شهر مشهد این روزها رخت عزا به نشان نشسته است و سردر خانه‌ها و مساجد و حسینیه‌ها را سیاه‌پوش و کتیبه‌زده می‌بینی که نشان از روضه‌های متعدد این شب‌ها دارد. در خیابان شهید مفتح هم هیئتی برقرار است که می‌توانید به صورت خانوادگی در آن حاضر شوید. «محل دلدادگان ابوالفضل^(ع)» در خیابان مفتح ۴۳ در دهه اول، هر شب ساعت ۲۲ پذیرای شمامست، با سخنرانی حجت الاسلام والمسلمین مرتضی عبداللهی و مداحی کربلایی رضاشیخی.

هیئت معظم روضه الحسین^(ع)

بسیاری از مشاغل در دنیا ی جدید، ساعت‌هایی غیر از ساعات معمول دارند. شاید به همین واسطه به دنبال هیئت‌هایی باشید که در طول روز برقرارند. در خیابان صیاد شیرازی ۵، پرستوی یک پلاک ۶۶ یکی از همین هیئت‌ها در ساعت ۱۱ الی ۱۳ برگزار می‌شود. در این هیئت می‌توانید پای منبر حجت الاسلام والمسلمین احمدیان بنشینید و از نوای مداحی حاج احمد گوارشکی، کربلایی سعید مقدم، کربلایی صادق مرصعی و دیگر مداحان اهل بیت نیز استفاده کنید. این هیئت مخصوص آقایان است.

هیئت مجنون الحسین^(ع)

۱۰ شب دهه اول محرم در ساعت ۲۰ الی ۲۲:۳۰ برای خواهران و برادران در خیابان وکیل آباد مشهد هم روضه برقرار است. این هیئت برای عاشقان حسینی، منبری با سخنرانی شیخ مهدی شریف و نوای حاج محمد سهرابی، حاج ابراهیم احمدی و کربلایی ایمان کیوانی تدارک دیده است. کافی است به این آدرس مراجعه کنید؛ درب ورود برادران، بین وکیل آباد ۴۹۶ و بولوار شهید قانع و درب ورود خواهران، وکیل آباد ۴۹۶. انتهای تعلیم ۲.

سقای آب و ادب

حضرت عباس^(ع) برای ما بچه مسلمان‌ها فقط برادری فداکار و یاری باوفا نیست که تا پای جان از امام زمان خود دفاع کرد و در همراهی و یاری‌اش کم نگذاشت. او مظهر خوبی‌هایی است که در همه مفاهیم خوب خلاصه می‌شود؛ مفاهیمی مثل شیعه بودن، یاری امام عصر، تمام کردن حق برادری و حمایت‌های بی‌دریغ خانوادگی به عنوان عمو و حتی اتمام حق فرزندی. شخصیت حضرت عباس^(ع) برای ما انگیزه بخش و رمزگشای گره‌های بسته زندگی مان است. از او خواندن و شناخت هرچه بیشتر زوایای زندگی ایشان، به شناختمان از حضرت عمق می‌بخشد. خوب است کتاب‌هایی با نثری روان و راحت را انتخاب کنید و بخوانید. کتاب مدنظر ما برای شما امروز «سقای آب و ادب» است. این کتاب در «فصل نوشته شده است و آثار نویسنده‌اش به نثر زیبا و ادبی معروف اند. بیه، درمورد سید مهدی شجاعی صحبت می‌کنیم که با خواندن هر اثری از او، خود را به لذتی به‌همراه آگاهی دعوت کرده‌ایم. این کتاب در این فصل به این صورت تألیف شده است که هر فرد از زاویه دید خودش به حضرت عباس نگاه می‌کند. فصل‌های کتاب عبارت‌اند از: عباس علی، عباس ام البنین، عباس عباس، عباس سکنیه، عباس مواسات، عباس زینب، عباس ادب، عباس حسین، عباس فرشتگان، عباس فاطمه. در این کتاب، صحنه‌های احساسی و جمله‌های زیبایی عاطفی فراوان است و نمایشی زیبا از مأموم و امام را به تصویر می‌کشد. متن کتاب، روان و ساده است و روضه‌گون بودن محتوا از ویژگی‌های بارز آن است.

شهرخبر
SHAHIRANNEWS.IR
۱۴
۲۰۲۳
۴ محرم
۱۴۴۴
شماره ۲۲۰

۱۴

عاقبت به خیری به سبک یاران حسین^(ع)

بر اساس روایات از روز چهارم محرم به نام بزرگانی همچون فرزندان حضرت سجاد^(ع)، فرزندان حضرت زینب^(س) حبیب بن مظاهر و حربن‌یزید ریاحی یاد می‌شود.

حجت الاسلام والمسلمین ابراهیم بهاری | چهارمین روز ماه محرم در تاریخ نانوشتنه جلسات اباعبا... گاهی در برخی محافل به نام امام سجاد^(ع) ورق می‌خورد. گاهی به نام فرزندان امام سجاد^(ع)، گاهی به نام فرزندان حضرت زینب^(س) و گاهی هم بعضی اصحاب را مورد توجه قرار می‌دهد؛ همانند حربن‌یزید ریاحی، «جون» غلام ابوذر غفاری و حبیب بن مظاهر. ما اگر به هر کدام از این بزرگواران نگاه کنیم، درمی‌یابیم که هریک ویژگی‌های خاصی دارند که می‌توانیم از آن‌ها به عنوان الگوی رفتاری برای زندگی خویش استفاده کنیم؛ چون جریان عاشورا و کربلای معلی مجموعه‌ای از اصول و فروع دین و مباحث اعتقادی، اخلاقی و اجتماعی است. با وجود اینکه زمان این حادثه کوتاه بوده است. در اردوگاه اباعبا... الحسین^(ع) نمایشگاه توحید، معاد، امامت و نبوت در معرض مردم قرار گرفت. این نمایشگاه تبلیغ دین شامل نماز مال حلال، زهد، تقوا، عزت، قرائت قرآن و دعا و تمام مباحث مورد تأکید در دین است. این گزینه‌ها چه در حد وجوب، چه در حد توصیه و استحباب و چه به عنوان ارزش‌های اخلاقی، انسان را متوجه می‌کند که در سرزمین کربلا به این نکات توجه بیشتری کند و در واقعه عاشورا بیشتر این صحنه‌ها را ببیند.

شهید محسن حججی و مراحل رسیدن وی به جایگاه شهادت نگاه کنیم، مشاهده می‌کنیم که مادر و پدر بزرگوار وی رفتاری همانند حضرت زینب^(س) داشتند. آن‌ها از فرزند خود گذشتند برای اینکه نام خدا و دین بر بلندای تاریخ قرار بگیرد و به گوش عالمیان برسد.

بازگشت به خیمه‌گاه حسینی

اگر نگاهی گذرا به شخصیت‌های نام برده در روز چهارم محرم بیفکنیم، خیلی از مسائل برای ما روشن خواهد شد؛ مثلاً شخصیتی همانند حربن‌یزید ریاحی یک جایگاه نظامی در مجموعه دستگاه بنی امیه دارد، اصل راگم نمی‌کند زمانی که ابی‌عبدا... الحسین^(ع) به عنوان یک مندر و هشدار دهنده به‌واتلنگری می‌زند. او به خودش می‌آید و جقدر زیبا خودش را در دامان اباعبا... الحسین^(ع) قرار می‌دهد. او شب عاشورا تا صبح فکر می‌کند و صبح عاشورایش به زلف‌های سیدالشهدا^(ع) گره می‌خورد. زمانی که حر به محضر اباعبا... عرض کرد آیا برای من راه توبه وجود دارد، حضرت فرمودند: «تو هم در دنیا و هم در آخرت، سعادت‌مند شدی».

مصدق حر را در انقلاب خود نیز می‌بینیم. زمانی که بلوای ۱۵ خرداد راه می‌افتد و جمعیت انبوهی از مردم غریبانه و مظلومانه به دست رژیم سفاک پهلوی به خاک و خون کشیده می‌شوند، برای آنکه نظام پهلوی بیاید و این لکه ننگ را از دامن خود پاک کند، متوسل به دروغ و مباحثی می‌شود تا شاید بتواند اثر آن را در جامعه کم کند. حضرت زینب کبری^(س) در واقعه کربلا، کفن بر تن جگرگوشه‌های خود کرده، آن‌ها را عازم میدان می‌کند و به سیدالشهدا^(ع) التماس می‌کند تا بچه‌هایش را به میدان بفرستد که قربانی این مسیر شوند. ما این از خودگذشتگی را در دوران دفاع مقدس و همچنین در میان مدافعان حرم مشاهده کردیم که بسیاری از زندگان را مادران نشان بدرقه میدان کردند. اگر به

بروز حبیب بن مظاهرها در دفاع مقدس

بسیاری از ریش‌سفیدان و بزرگان ما حبیب بن مظاهر را الگوی خود برگزیدند. ما پیرمرد‌های شصت هفتادساله‌ای داشتیم که ظاهراً پیر بودند اما دل جوانی داشتند و در میدان نبرد جنگیدند و عاشقانه و عارفانه به خاک و خون غلتیدند. حبیب بن مظاهر آن قدر عاشق اباعبا... بود که آن‌گونه که نوشته‌اند، دو بار جانش را فدای امام حسین^(ع) کرد و بعدها فردی او را در عالم رؤیا دید و به وی گفت تو یکی از کسانی هستی که دو بار برای حسین جان دادی و الا آن نیز هرگاه زائران وارد حرم سیدالشهدا می‌شوند، تو را دو بار زیارت می‌کنند. آیا آرزوی دیگری هم داری، گفت بله، همه ما زودتر از حسین بن علی^(ع) شهید شدیم. من آرزو داشتم جزو کسانی باشم که امروز برای حسین بن علی^(ع) گریه می‌کنند و اشک می‌ریزند؛ کاش خدا مرا دوباره به زمین برمی‌گرداند تا در مجلس حسین^(ع) بنشینم و دقایقی با مرثیه حسین بن علی^(ع) اشک از دیدگانم جاری کنم. امروز در هیئت‌ها و جلسات پیروان بسیاری را می‌بینید که غریانه در گوشه‌ای می‌نشینند و برای سیدالشهدا^(ع) گریه می‌کنند.

را می‌اندازد توی تشت تاید تا چرک نداشته‌شان برود. برده‌ها را هم عوض می‌کند و توره‌های سفید می‌نشینند جای جلوار کدر، همه چیز آماده می‌شود تا مهمان‌های حسین بیایند، رخت بچه‌ها را هم عوض می‌کند و بی‌بی‌ها را می‌نشانند کنار سماور، پسرها را می‌فرستد دم خانه همسایه‌های کوچ‌خودشان تا دوتا کوچ‌خود آن طرف‌تر یکی از دخترها می‌شود مأمور کنش‌ها و دیگری مأمور گلاب‌پاش و خرما، خودش هم سینی جای را می‌گرداند. زن‌ها قبل آقا می‌آیند. بنا به وقتی که از آقا گرفته، سید ساعت ۲ می‌آید و دوونیم می‌رود. توی این فاصله زن‌ها اشک‌هایشان را ریخته‌اند و معصوم هم دلش را خوب تکانده است. بعد چایی را از دست بی‌بی می‌گیرد و می‌گرداند. زن‌ها صلوات می‌فرستند و خلاص.

مهمان‌های حسین^(ع) روضه بی‌بی

خانه یک اتاق بزرگ بیشتر ندارد. همان را کرده‌اند مهمان‌خانه، روبه‌روی یک اتاق کوچک است و کنارش صندوق‌خانه که هم حکم مطبخ را دارد و هم انباری. صندوق لباس و سایر خرت‌وپرت‌ها هم آنجاست. معصوم با دخترهایش بیشتر روز آنجا هستند و بی‌بی جان توی اتاق کناری، پسرها هم که همیشه خدا توی کوچ‌خود ویلان و سیلان هستند، با این حال دل بچه‌ها همه با آن اتاق بزرگه است؛ اتاق مهمان‌خانه که روی هرکسی باز نمی‌شود. معصوم یک کلید زده در اتاق و فقط پنجشنبه به پنجشنبه درش را باز می‌کند و کناره‌ها و پشتی‌های جهازش را می‌آورد بیرون، فرش را تا می‌دهد و زیروریش را خوب جارو می‌زند و یک ساعتی گذرگیری می‌کند. آینه و شمعدان را خوب دست می‌کشد. قرآن را باز می‌کند و یک خط می‌خواند و بعد می‌آید بیرون تا هفته دیگر بچه‌ها می‌دانند تا مهمان نیاید. بعید است که قانون معصوم خط بخورد. الاحرم، محرم اتاق مهمان‌خانه می‌شود تکیه. معصوم از سه روز مانده به عزای آقا در مهمان‌خانه را باز می‌کند و هرچه از ترمه و روی پشتی دارد، می‌آورد بیرون. سیاهی هم دارد. یک کتیبه هم ارث آقا جانش است. از عراق. طرف‌های چینی جهازش را هم ردیف می‌کند. اول استکان‌ها و نعلیکی‌ها را خاک مال می‌کند و بعد هم گلاب‌پاش‌ها و پیش‌دستی‌ها

مهمانی محرمی دسته‌جات

محرم به ویژه دهه اولش با همه بار حزن و غمی که روی دل می‌گذارد و باعث می‌شود هرچقدر در حال باشی یادت نرود این روزها چه مصیبت‌ها که بر عزیز فاطمه^(س) رفته است. آیین‌ها و رسومی هم دارد که اگر از بار غم آن کم نکند، دست‌کم این غم را طوری تقسیم می‌کند که در سایه آن، روح همدلی ضرب می‌شود و گرمای بیشتری به تنور عزاداری‌ها می‌دمد و گرم‌ترش می‌کند، مثل رسم دیدوبازدید یا همان مهمانی دسته‌جات عزاداری که از قدیم الایام مرسوم بوده است و جزو خاطره‌انگیزترین رسوم محرمی همه ماست. این رسم به قدری جاافتاده و پرمخاطب است که معمولاً مساجد و هیئات، برنامه دیدوبازدید ثابت و مشخص سالانه دارند و می‌دانند که مثلاً شب اول قرار است دسته‌عزاداری خود را عازم کجا کنند و شب دوم، میزبان دسته‌عزاداری کدام مسجد و هیئت هستند. آداب این مهمانی و میزبانی هم خود از زیباترین و جذاب‌ترین آیین‌های محرمی

آئینه کربلا

است / مکن ای صبح طلوع، مکن ای صبح طلوع، چراغ‌ها که خاموش شد، روضه خوانی و اشک‌های جاری، سکانس پایانی این رسم محرمی را خلق می‌کند و بعد هم نشستن کنار خوان کرم حسینی که هیچ سفره و لقمه‌ای طعم خوش آن را نمی‌دهد. این دیدوبازدید آیین بدرقه خاص خود را هم دارد و عزاداران حسینی با حرمت و احترام با سلام و صلوات و شعرخوانی بدرقه می‌شوند. اهالی مسجد و هیئت میزبان می‌خوانند: «به سلامت بروید اهل عزرا / عزای پسر شیر خدا» و دسته مهمان در پاسخ این محبت و احترام، می‌گویند: «ما دعا گفتیم و رفتیم زین عزرا / اجر بانی با شهید کربلا». این رسم دیرینه و جذاب محرمی، باعث شده است ما از مساجد و هیئت‌های مختلف شهر دربی همراهی دسته‌جات، خاطرات شیرین محرمی به یادگار داشته باشیم.

